

INDLEDNING

Dette nummer af *Psyke & Logos* samler sig om sovjetpsykologien, nærmere bestemt Leontjew, hvis stigende indflydelse på ikke kun dansk psykologi er åbenbar. Især hans udformning af virksomhedsbegrebet er såvel udgangs- som opgørspunkt for mange af nummerets artikler. Inspirationen er klar, ligesom indsigelser og udbygninger er det.

Ole Dreier lægger ud med en kritisk ajourført gennemgang af Leontjews almene psykologi op til og med de seneste arbejder før hans nylige død i 1979 (Ole Dreier har tidligere analyseret Leontjew i en større artikel i *Udkast* fra 1974, et indlæg som vel markerede Leontjews introduktion i dansk psykologi). Artiklen behandler ikke kun virksomhedsbegrebet, men især personlighedsproblemet, hvorunder der bl.a. fremhæves vigtige afstande til Sève.

Benny Karpatschof gennemgår en række uklarheder i Leontjews virksomhedsbegreb, der - som sædvanlig - synes at opstå i koblingsproblemerne mellem samfunds- og individniveau. Derpå søger Benny Karpatschof at opstille et klarere virksomhedsbegreb, hvorpå han via nogle organisationsvariable forbinder Leontjews samfundsorienterede virksomhedsbegreb med et individorienteret ditto.

Carsten Bendixen kritiserer virksomhedsbegrebets meget almene og måske i virkeligheden tilpasningsmæssige karakter. I forbindelse hermed anholdes Sève for tendenser til absolutering af menneskets samfundsmæssige natur med dertil hørende funktionalisme og negligering af en specifik psykologisk forståelsesdimension. Politzer indføres til korrektion heraf i en ramme omhandlende neurose og familiedynamik.

Ole Elstrup Rasmussen søger en almen bestemmelse af virksomhedsbegrebet ud fra en overvejende filosofisk analyse af forholdet mellem sociologi, historisk materialisme og psykologi. Bestræbelsen er derpå at formulere en personlighedsopfattelse gennem præciseringen af en lang række grundbegreber såsom behov, motiv, kapacitet, seksualitet, tænkning etc. En advarsel er måske her på sin plads: Det er en særdeles tæt artikel, som uden et vist kendskab til Hegel sikkert vil forekomme vanskelig.

Lidt uden for nummerets tema falder Arne Poulsens artikel, som til gengæld ligger i forlængelse af Steen Larsens indlæg i sidste nummer samt i øvrigt har tæt forbindelse til Leontjews og overhovedet den kulturhistori-

ske skoles hovedærinde. Arne Poulsen sammenholder den henholdsvis simple og udvidede samfundsmæssige reproduktionsform med såkaldt primitive og avancerede kognitionsformer, hvorunder bl.a. skriftsprogets rolle behandles.

En anden artikel, der opfølger det sidste nummer, er ”Motiver og Motivation”, hvor Lars Hem kommenterer Henrik Poulsens artikel.

Sluttelig anmelder Benny Karpatschof Lars Hems nylig udgivne bog ”Empiriproblemet”.